

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 " — "
Negyedévre . . . . . 2 " 50 "
Egy hónapra . . . . . 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többször
hirdetések alkuz szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj min-
den külön beiktatásért 30 kr.

Iskolaügyünk fejlesztése.

II.

Fenti cím alatt már egy közlemény jelent meg e lap hasábjain,*) melyben rámutattam azon abnormis állapotra, mely iskolaügyünkönél mutatkozik, egyszersmind jeleztem a kibontakozásra vezető módot is, midőn ez alternatívát felállítam: vagy a ref. egyház a tsegélyezze a város az eddig inél nagyobb mérvben, vagy a 5%-os iskolaadó kivételével folytán állítsunk községi iskolákat. Hogy e két mód közül melyik segít gyorsabban és kevesebb megterhelés mellett, e kérdésre akarok röviden megfelelni.

Hogy a város községi iskolákat építhessen és tarthasson fenn, arra nézve elkerülhetetlen az iskolaadó kivételével által az adózó közönség terhe 5%-el évenként szaporodni fog. Az így begyűlő iskolaadóból először egy iskolát tártatási alapot kell létesíteni, mert ma ilyen nincs, a mely a személyi és dologi kiadásokat fedezni tudja. Hogy egy ilyen alap létesíthető legyen, legvérmesebb számítás mellett is 10 év szükséges, addig minden maradna a régiben. Igaz, hogy egy nagy kölcsön — mondjuk 300 ezer forint — felvétele által rövidebb idő alatt is lehetne a bajt orvosolni, de kérdés, vajjon a begyűlő iskolaadó elég lenne-e az amortizációs törlesztésre?

*) L. a „Debreczen” szept. 30. 191. számát.

A meggondolatlan férj.

— A Debreczen tárczája. —

Szomszédom, az öreg Majoros, örökös perpatvarban élt feleségével. Azaz, hogy ő tulajdonképp csak hallgatott és legföljebb szeliden kérlette az asszonyt, aki azonban, mint Jupiter tonans, úgy vagdosta szegény fejéhez a menyköveket.

— Te, te kártyás!
— Te hazug!
— Te iszákos!

— Te szoknya bolondja! Te csélesap, pernahajder, te! . . .

Mindezt naponta a barna virágos, vékony falon át hallottam, amely szobámat az ő lakásuktól elválasztotta; kiváltképp reggel, délben és este hallatszott. Már vagy egy hete, hogy ebben a kellemes szomszédságban laktam, a mikor a folytonos pörlekedésre magam is érdeklődni kezdtem a furcsa házaspár iránt. Mert, hogy házaspár volt, az szent; ahol egy férfi hang mindig csak halkan beszélt és kérel s egy női hang mindig csak pöröl és kiabál, az nem lehet más, mint házaspár. Ha életem párjával megöregszel, gondolj vissza a szavamra, nyájas olvasó. Érdeklődvén tehát, megkérdeztem a ház derék mesterét:

Én azt hi-zem nem! S e 300 ezer frt csak egy hat osztályú népiskola fentartására volna elegendő. Az építés és felszerelés költsége u. is elvoana belőle circa 60—70 ezer forintot, maradna a személyi kiadások fedezésére 230 ezer forint tőke, melynek évi 4%-os kamata 9 ezer 200 forint, elég a 6 tanító évi fizetése és lakbér illetményére.

Igen, de még le sem lenne törlesztve a felvett kölcsön, új iskola felállítása válnék szükségessé, mert a szaporodó népesség azt megkívánna sőt megkívánja legkésőbb 10 év múlva. De ha a haladó korral lépést kívánunk tartani s kátyuba jutott iskolaügyünket, újból sima utra akarjuk terelni, hogy minden fennakadás nélkül haladhasson tovább, nem szabad az első községi iskola felállítása után 10 hosszú esztendő szünetelni, hanem 2—3 év alatt a másodikat is meg kell nyitni s így tovább. Az elmúlt évek valamelyikében Debreczen város kultur tanácsnoka 17 új népiskola felállítását látta szükségesnek, hogy iskolaügyünk rendezhető legyen. Hol áll az egy 17-hez? S hol van a költség rá? Az iskola alapot lehetne tandíjjal is szaporítani, de ez megdöntené az ingyen iskolázatás 31 éves szép multját s azt eredményezné, hogy a ref. egyház iskolái csakugy tömve lennének, mint eddig, míg a községi iskolákba kötéssel sem lehetne fogni növendéket. Ez pedig célja nem lehet senkinek.

Egész másképp áll a dolog, ha a város a ref. egyház nagyobb mérvű segé-

lyezése mellett törekszik az iskolaügy rendezésére.

Egyház és város egész a legújabb időkig szép egyetértésben élt egymással. A nemes város legszebb kötelességének tekintette mindenha, ha a legtekintélyesebb vallási testületet, mely népességének nagy többséget alkotja, segíeyezheté. De az újabb időben egy veszélyes áramlattal állunk szemben, mely a ref. egyházat élőedinek tartja, mely a város testén rágódik. Ez áramlat minden áron oda-törekszik, hogy az egyházat lerázza magáról. Ez áramlat akkor jelentkezett nyilvánosan először, mikor 1894-ben az egyház 2 ezer frt újabb segélyt kért, hogy az ingyen iskolázatási pénztár teljes kimerítése nélkül a tanítói korpótléket folyósíthassa s a tanítói fizetéseket rendezhesse, hogy az egy célú szolgáló s egyenlő munkát teljesítő tanítók egyforma díjazásban részesülhessenek. S e lépésénél az egyház a várossal szemben kudarcot vallott, visszautasításra talált. Hogy e visszautasítás jogos volt-e, nem-e, nem kutatom. De hogy az egyház nem olyan nagyon élőkődik a városon, hogy már le kelljen rázni, azt több körülmény igazolja.

Városunk a falai közt élő felekezettek iskoláit segíeyezi. Kivételt nem tesz. S helyesen. Ha aztán a ref. Egyházat, mint legnépesebb felekezetet legtöbb segélyben részesíti, csak a méltányosság és viszonyosság elvét gyakorolja. S viszont, ha a a ref. Egyház e segé-

— Ugyan, mondja csak, ki lakik itt az 5-ös sz. alatt?

— Az Majoros tekintetes ur, kérem, meg a siketnéma felesége.

Majd hogy el nem nevettem magamat. — Siketnéma? Hat, hogy siket, azt még csak elhiszem, de hogy néma volna! . . . Hiszen úgy pörög a nyelve, akár a rokka.

Hónapok multán, mialatt a perpatvarok állandóan napirenden voltak a szomszédban, megismerkedtem Majoros uraljával egy kávéháza jartunk. Igen csöndes, szeid nézésű, kicszton emberke volt, gyér hajjal és magas homlokkal; mint később alkalmam nyílt megfigyelni, télen-nyáron hosszú szalonkabátban járt és cilindert viselt. Egész megjelenésén valami rejtett megadás és szinte megható türelem látszott.

Tanár volt a siketnémák intézetében s képzet: embernek látszott; olykor nagyon okos és megszivlelni való dolgokat hallottam tőle. Ezek közül talán leginkább megszivlelni való volt az a történet, melyet saját házasságáról mondott el nekem.

Rendes theánk mellett ültünk a kis kerek asztalnál, a nagy, jégvirágos ablak mellett, honnan most alig lehetett kilátni a kora éjszaka. Én azt találtam mondani, hogy mindenki gazember és bolond, ha mást vesz feleségül, mint a kit szeret.

Az öreg ur hörpintett a párolgó sárga italból (ezitrommal itta a theát) és szürke szemével szeliden pillantott ream.

— Ön iróember, — szolt — s így föl kell tennem, hogy nem a levegőből kapkodja az állításait. Különbben is szeretem a dolgait és lefekvés előtt, ha el akarok aludni, sokszor olvasom. (— ne neked! — gon oltam magamban.) Hat megkísérlem, hogy ellent mondjak önnek.

— Ha mást nem veszek feleségül, kérem, mint a kit szeretek (feltéve, hogy azt is elvettem volna), kétségtelenül gazságot követek el azzal a mással szemben, a kit elveszek, holott nem szeretem. Ez a legnagyobb csaiás, melyért a sors nem büntethet eléggé s csak az a vigasztaló, hogy a kik valaha érdek-házasságot kötöttek, előbb-utóbb rájönnek, hogy igazi boldogságukat örökre eljatszották. A gazeágra nézve tehát egyetértek önnel; de a boldogságra nézve, bocsánat, hallgassa meg csak az én esetemet.

Vácson tanítottam ezelőtt 25 évvel a siketnémák intézetében. Nem részletezem önnek, hogy milyen fáradságos, lélekölő, szinte siralmas mestersé az, hogy egy szerencsétlen gyereket, a ki soha semmifele hangot nem hallott, megtanítsunk ra, hogy rendszerelen és formátlan állati hangok helyett rendszeresen tudjon beszélni. Nem mondom önnek azt,

lyezést nem látja oly mérvűnek, mely a többi felekezetek segélyezéséhez viszonyítva — őt megilleti is újabb adományokat kér, azt hiszem, ismét csak a méltányosság elvét akarja teljesebbé vinni.

De meg a ref. Egyház nem is oly érdemtelen e segítségére. Az ezelőtt harmincz évvel nyert segélyt gazdagon kamatoztatta a szellemi téren. Elemi iskoláit teljessé fejlesztette, mit a többi felekezetek nem tettek meg. S épen ez a forduló pont

Az ipartestület elhatározta, hogy iparostanoncznak csak azokat veszi fel, kik öt vagy hat elemi osztályról tudnak bizonyítványt felmutatni. Ez intézkedés csak a most folyó évben hozatott, — így köztudattá még nem vált teljesen; de hatása már is érezhető az ötödik és hatodik osztályok népességén, mert a mult évekhez viszonyítva megkészszerződött ez osztályokban a létszám. Seregestől tódulnak a ref. Egyház iskoláiba más felekezetek iskoláiból is, hogy tovább tanuljanak, s ipari pályára képeztetést nyerhessenek.

S kérdelem, mi lesz akkor, ha e jelentkezőket kénytelen lesz a ref. iskola-széki elnök elutasítani, mert a létszámot a saját iskolájukbajárók is betöltik — még pedig bőven? Nem a felekezeti elfogultság bélyegét ütik-e a többi felekezetek a ref. egyház homlokára — jogtalanul.

S azok a ref. gyermekek, kik bármi okból 12 éves korukig nem tudtak feljutni az ötödik osztályba, nem Egyházunkat fogják-e kárhozható egész életükben, mivel a nagy létszám miatt kénytelen volt őket a mindennapi iskolából száműzni s így megfosztani őket attól a lehetőségtől, hogy ipari pályára léphessenek.

A ref. Egyház újabb segélyezése tehát nem tiszt-

tán felekezeti, de közszükség, Debreczen város összes polgárainak javáért szolgáló.

S a segélyezés nem is kíván tulságos anyagi áldozatot, eszközölhető pótdadó kivételével a városi pénztár megterhelése nélkül a meglevő iskolák továbbfejlesztése alapján, Megmondom hogyan:

Ott van a Szt.-Anna-utcza régi iskola, mely ma városi kórház, csekély költséggel átalakítható modern iskolává. Ott van tovább a Bethlen-utcza, mely ma is tanítói lakásul szolgál, szintén kevés költséggel átalakítható. A két épületre fordítandó költség nem lesz több 3—4 ezer forintnál — maximális árt számítva sem. S ha a két iskola újra vissza lesz adva eredeti rendeltetésének, úgy csekély áldozattal elemi iskola ügyünk nagyot fog előre haladni s ha a központi fiúiskola kérdése is dűlőre jut — mi kívánatos, hogy mi hamarabb meglegyen — akkor a város meg fog szabadulni a kísértettől, mely kísértet — a községi iskola.

Tassi Miklós.

Debreczen, november 6.

Az osztrák miniszterelnök Budapesten. Tegnap délelőtt ő felsége Clary miniszterelnököt hosszabb kihallgatáson fogadta Gödöllőn. Clary miniszterelnök a déli gyorsvonattal Bécsbe utazott.

A magyar országos quota — bizottság tegnap délelőtt ülést tartott, a melyen a kormány részéről Széllés Lukács volt jelen. Elnöknek a bizottság Tisza udvariaskodott, más nemű elfoglaltságára hivatkozva szabadkozott az elnöki tisztelet elfogadásától és maga részéről Csáky Albin grófo ajánlotta. Azonban végül mégis elfogadta az elnöki tisztelet. Előadónak Falk Miksát választották meg. Ezután a miniszterelnököt felkérték, hogy az osztrák miniszterium vezetőjét rövid úton értesítse arról, hogy a magyar quota-bizottság tagjai csütörtökön Bécsbe érkeznek és már pénteken hajlandók a szóbeli tárgyalást megkezdeni az osztrák bizottsággal.

Román nemzetiségi ügyben — a magyar kormány. Nagyszombatban egy román nemzeti épület fölépítésének lehetőségére a magyar kormány a román kulturintézetnek egy sorsjáték kiadatását engedélyezte, mely által mintegy 30.000 frinyi nyereség jut.

Guločovski Magyarországon talán most nem hivatalos látogatást tesz, Bécsből ugyanis tegnap reggel Keszthelyre utazott Festetics Taszili gróf látogatására és valószínűleg szerdán tér vissza Bécsbe.

Munkások gyűlése Ó-Budán. Az ó-budai munkások a Föld-u. 13. sz. a. tegnap délután zajos népgyűlést tartottak, melynek napirendjén: a szabad orvos-választás volt. A munkásokat nagy vörös falragaszokon hívták a gyűlésre s azon több mint 1000 munkás jelent meg. A gyűlésen Boskovits Sándor elnököt, a rendőrséget Berényi fogalmazó képviselte. Az első szónok Pfeifer Sándor a betegség lyzó pénztarak államosítását és a szabad orvos-választást sürgette. Erősen támadta az általános munkás betegpénztár igazgatóságát, mert barátságot színel a munkások iránt, de ezek érdekeit semmibe se veszi. Nem régen is elbocsátotta az igazgatóság takarekosság czimén Ehrlich ó-budai orvost, a kiből pedig nagyon biztak a munkások.

Az általános munkás betegpénztárnak Ó-Budán most csak két orvosa van, a kik képtelenek a nagyszámú egyesületi betegeket gyógykezeltetni.

Ezután Steinberger Sándor, Manninger János és Polacsek Sándor támadtak a kerületi betegpénztárt, mert megszüntették a szabad orvos-választást s a munkásoknak semmi beleszólásuk sincs a saját pénztáruk ügyeibe. — Felemlítette azt is, hogy a pénztári szabálytalanságok még mindig napirenden vannak. — Számos felzólalás után végül tiztagu küldöttséget választottak, mely követelni fogja a dr. Ehrlich visszahelyezését s az ó-budai munkások részére újabb orvosok kinevezését.

Kimondotta népgyűlés végül, hogy az összes ó-budai munkások közös érdekeik megvédése czéljából az ó-budai olvasó-egyletben tömörülnek.

A gyűlés este 6 órakor ért véget.

Nagy idők tanuja. Ujvideken az egész lakosság óriási részvete mellett temették szombaton Körtvelyesi Sándor 1848—49 es honvéde. A hazánkat e hunyt hű fia hat évében hullajtotta vérért szeretett honunk szabadságáért. Ő volt az első egyike, a kik Budavára bevételénél elsőként nyomultak be a várba. A szabadságharcz leveretésével őt is besorozták a közös hadseregbe, a hol büntetésből 12 esztendőre szolgált.

mert akkor magam sem éreztem annak a tehernek a súlyát. Volt t. i. valami, a mi a tanítás nehezégeit, fáradságát szinte feledtette velem, keserűségét megédesítette, eredményeiben pedig bármily csekélyek voltak is, valósággal boldoggá tett. Ez a valami egy tizennégy éves, bájos kis leánytanítványom volt, — mostani feleségem.

— Szép volt, — kérdeztem némi részvétellel, mialatt, tekintve, hogy az asszony most már meglehetősen csuf volt, ezt gondoltam hozzá magamban:

— Szent Isten, fordított gubózás: a lepkeből milyen csuf hernyó lett!

Majoros ur gyöngeden hagyta rám:

— Bizony, szép volt szegényke.

Szivarra gyujtott, és elmélázva folytatta:

— Oh, uram, ön nem érti azt, mert hiszen csak az érthet ilyesmit, a ki próbálta — hogy micsoda fájdalmas gyönyör van abban, mikor ott van előttünk egy lány, bájos, szánni és szeretni való teremés, a ki ugyszólván napról-napra fejlődik a szemünk lattara, mint a kis gyermek, úgy, a hogy mi vezetjük gyamolítjuk, oktatjuk. Teremtény, emberi lény, a ki eredetileg teljesen elveszett a társadalom s az élet örömei számára és látjuk, hogy a mi vezető, óvó, utmutató kezünket fogva, mikép lából ki lépésről-lépésre, hangról-hangra, szóról-szóra, gondolatról-gondolatra, a

némaság reitendő utvesztőjéből és válik lassacsán, de bizonyosan, rendes, beszélő emberré. Csoda-e, ha úgy éreztem magamat, mint Hoffmann mester, csoda-e, ha rajongó szeretettel csüggtem rajta, csoda-e, ha beléserettem, uram?

Mikor az intézethez kerültem, Róza — a keresztneve a feleségemnek — még csak a második éve járt oda, s haladása a beszédben igen csekély volt. Megfogtam reszkető, gyöngéd kezecskéjét és úgy sétáltam vele a kertben, hadd szívja a jó levegőt. Ez alatt szép kis arcza néztem és valami szokatlant éreztem magamban.

— Mit csinál most a tanár ur — kérdeztem tőle, mialatt ő figyelmesen függesztette kék szemét az ajkamra. Mert hiszen a siket a szemével hall.

Nem tudott felelni.

— Vezeti Rózáat — mondtam neki.

Szomorú, tompa hang szállt ki belőle, mintha a föld alól jönne.

— Vezegi Gh-ózáat.

— Nem jó, kicsikém, mondtam. Így mondó: vezeti Rózáat.

Vezekli, erőlködött szegényke, mialatt folyton aggódva leste a szám mozgását.

Mennyi időbe, gyakorlásba került, a mig odáig tudtam fejleszteni, hogy csak megközelítőleg is tisztán tudja kimondani a szót. És milyen örömem volt, milyen közös örö-

münk volt az, mikor végre ki bírta ejteni, hogy:

— A tanár ur vezeti Rózáat.

Es így volt ez egy hétről a másikra, hónapról-hónapra, évről-évre; utolsó évre hagytam a legnehezebb gealakat, a mivel oly sok ép, egészséges ember sem tud helyesen banni. Róza megútt s a szép gyermekből elragadó rózsabimbó lett — ne feledje, hogy teljes süketsége rám, ki folyton süketek közt voltam, koránt sem volt olyan lehangoló hatással, mint táan másra lehetett volna és én nem bírtam többé magammal: egyszer, a mikor senki sem látta, magamhoz szoritottam és megcsókoltam. És nem hiszi, milyen gyönyörűséggel sz nvedtem el az arculütést, melylyel tulkapasomat honorálta. És milyen örömmel hallgattam, ahogy rám pördül a nyelve, a melynek én adtam meg a módot a beszédre és féig pirulva szidott, mint a bokrot, csupa olyan szóval, amit az én tanításom nélkül soha sem tudott volna kiejteni. Oh uram, magyarázta elérékenyülve — ez olyan magasabb élvezet volt, a milyenben csupán azoknak lehet részük, a kik a maguk alkotásában gyönyörködhetnek. Hát még az, mikor az intézetből az én karjaim közé kerülve, pihegve sutogta fülembre, hogy:

— Szeretlek, Károly! Szeretlek, szeretlek!

— És látja kérem, ezért adok én önnek

Országgyűlés.

A képviselőház, szombati — Nov. 4. — ülésében — ugyszólván — gözerő gyorsasággal haladt a tárgyakon. Bizottági jelentések, miniszteri jelentések, törvényjavaslatok és interpellációkon s az erre adott válaszokon egy óra alatt átrohant. Tudomásul vett, törvényjavaslatot megszavazott, egymásután nehezség nélkül, meg az interpellációkra adott feleletekért is, az interpellálók mutattak ki nagyobb meglepedést, mintsem az a miniszter, aki adta. Tudvalevőleg ezek a feleletek Széll Kálmártól voltak Lukács Gy.-nak Seper Kajetan kiutasítása és Molnár Jánosnak a jászberényi vallásháborítás tárgyában. Aztán kitűztek a hétfői napirendet, amelynek napirendje az elfogadott törvényjavaslatok olvasása s ezek után az i n d e m n i t y tárgyalásának megkezdése.

A 10 óra után megkezdődött ülés különben már 11 órakor véget ért.

A háború.

Parisból az Eclair biztos forrásból tudósít, hogy a transzvái kormány elhatározta a kalóz háborút Anglia ellen és már számos ajánlatot kapott erre nézve. Már ki is állította a kalóz leveleket több hajó részére, melyek legközelebb működésbe lépnek.

Ladysmith — úgy látszik — még nincs bevéve. Tegnapi tudósítás szerint reggel 6 órakor tűzérési harc kezdődött, mely még egyre tart.

Ezen közvetlenül vett tudósítása ellenében a »Debreczennek« áll az Egyetértés tegnapi — nov. 5-iki számában hozott közlése: »Az angolok Sedanja« cz. alatt.

Ladysmithet a búrok ma elfoglalták s White angol tábornok egész táborukarává búr fogságba jutott.

Ez a hír érkezett ma Brüsszelen keresztül s Leyds, Transzválnak brüsszei követete kapta hivatalos úton. Londonból ugyan nem erősítették meg, de azért a hír valósága iránt keves kétség lehet. Ladysmith már napok óta körül volt zárva s a transzvái és oranjei egyesült csapatok ostromolták. Az is kétségtelen, hogy a búr tüzérség az eddigi harcok alatt francia agyakkal dolgozva Anglia méltó és erős ellenfelenek bizonyult. White angol tábornokot a búrok folyton verték, csapatait gyengítették s az angol haderő úgy-

igazat abban hogy gazember, aki mást vesz feleségül, mint akit szeret. — De, hogy egyszerűs mind bolond is volna, annak — legalább az én tapasztalataim nyomán, kénytelen vagyok éppen az ellenkezőjét állítani. Igen, uram, éppen az ellenkezője.

Mert a legnagyobb szerelemnek is pörlekedés a vége.

Órájára pillantott, a mely már éjfél mutatott.

— Fizetek! — esőngette meg idegesen a vizespoharat, miközben irigy tekintettel nézett rám.

— Ön persze nyugodtan mehet haza, — szólt halkán — mert még nincs felesége. De azért nem ajánlom, hogy már most haza jöjjön, mert — itt megadással sütötte le a szemét — nagyon at fog hallatszani önhöz a láрма.

Sietve fizetett s kezet szoritván távozott.

Utána néztem és arra gondoltam, hogy az öregnek mégis igaz, mikor azt állítja, hogy bolondság azt elvenni feleségül, a kit szeretünk.

Ő tudniillik csak akkor követett el bolondot, — mikor jövendő feleségét, — holott erre semmi szükség sem volt — mégtanította beszélni.

A ki ennyire vakmerően játszik a tüzrel, nem csoda, ha megegeti magát.

Zsoldos László.

szólva dezolált állapotban volt, mire tegnapelőtt a búrok beszorították Ladysmithbe.

Ép azért, ha a brüsszei hír nem igaz is még e pillanatban, valószínű, hogy egy-két nap múlva már valóra valiv.

Azok a táviratok, melyek a transzvái eseményekről látiak el tudósítással a világot, mind London kerüdjén át jutnak a sajtóba, vagyis átmennek az angol érdekekhez való simulás processzusán. Ha csa egy kicsit is jól folya az angol csapatok dolga oda lent a messze Afrikában, az angol formába nyírbált táviratok bizonyára tele lennének az angol fegyverek dicsősegeivel és hogy most cseppet sem dicsekvők a táviratok, az méltán megengedi a föltevést, hogy a transzvái kaland ügye vajmi csehül áll. És csakugyan! A búrok egyre-másra verik az angolokat, lefegyverzik, körül zárják őket, az angol katonaság nem megy velük szemben semmire, sőt már a londoni jelentések is bevallják, hogy a Natalban levő angol haderő teljesen elégtelen. Az európai hadseregek taktikája szerint a búroknak abban az esetben, ha Ladysmith valóban elfoglalták, rögtön Durban okkupálásához kelene fogniok. Durban az a tengeri kikötője Natalnak, a hol Anglia partra akarja szállítani Ázsiából és Ausztráliából hozott segédcsapatait. A búroknak ezt a kikötőt kelene most elfoglalniok, hogy az angol segély csapatok partra szállását megátalják. Hogy meg fogják-e ezt tenni, még kétséges, de valószínű, hogy azután, ahogy eddig a háborút vezették, egész joggal tele-ezi föl az ember, hogy a búr milícia élen igazi hadvezérek állanak.

Augliában elképzelhető kétségbeesést okozott a háború eddigi menete s az ember el lehet készülvé varatlan eseményekre. Végre is ézt a háborút az angol közvelemény kezdetül fogva nem helyeselve s egyesegyedül Chamberlain akarta a gyarmatügy miniszter. Ay angol államférfiak ma még lelkesedésre és aldozatkészségre buzdítják a lakosságot, de kétség, hogy az ellenzék nem fogja-e a vereséget kihasználni a kormány ellen.

Az angol és a paraszt humanitás.

Midőn Anglia látta, hogy az egész világ-sajtó felzudul ellen a dum-dum lövegeknek a búrok ellen tervezett alkalmazása miatt, az utolsó perczen kijelenté hogy nem fogja azokat a búrok ellen használni. Daczára eme kijelntésnek a búrok a glencoei ütközet után a folyó eljett angolokkal és néhány szerkocsin lömördek ily löveget találtak. A transzváiak erre azon kéréssel fordultak Krüger elnökő, hogy engedje meg nekik miszerint ezeket a nekik zant borzalmas lövegeket használhasak, határozotlan megtagadta ezt, leczkét adva ezáltal az angoloknak a humanizmusról.

(P. T.)

Paraszt Horatius-Cochslesek.

Az Elaneslaagte-nél vivott ütközet alatt történt, midőn az angol tüzérség a leghevessébb agyzást intézte a búrok ellen, hogy egyszerre nyolcz bur elhagyta röjkehelyét és a legnagyobb hidegvérrel megkezdte a tüzelest az angol királyi ezred a »Leght Horse« ellen azon szándéktól vezérelve, hogy az ellenség lövéseit magukra irányítsák s ez alatt társaik vissza vonulhassanak egy jobb fedezetbe. Heten e hősök közül rögtön halomra lövtek, de társaik meg voltak mentve. Ezt pedig nem egy angolnyúló lap, hanem az angol »hava mercury« harczéri tudósítója írta meg.

(P. T.)

KÜLFÖLD.

Királylátogatás. Bécsi tudósítás szerint a görög király és fia téguap reggel Fiumén át Bécsbe utazott.

Imre napja.

Az Imre név rokonszenves Magyarországon és gyakran is adják e nevet fiaiknak

a szülők. Van e megkülönböztető névkedvelésben, ami a kellemes hangzásnak tulajdonítható, tehát aesthetikai; de még több van, amit a kegyelet fény-lapjára kell írunk, — tehát történeti.

Ha az Imre név iránti nemzeti előszeretetet mérlegeljük tehát, nem erő teljük a dolgot, ha azt a magyar nemzeti törvények iránti kegyeletének tulajdonítjuk és arról minden Imre névnapon évenként megemlékezünk.

Ugy hiszem, a magyar Imre névben az emlékezés felújítja annak az Imre királyi hercegnek életét, akit rajongó vallásosságban nevelt Gellért püspök; a testsanyarkates pedig az (gnek jegyzett el, korábban mintsem atyja, István királynak s még inkább a magyar nemzetnek hozzákötött reményeit beteljesithette volna; akinek halála után a magyar királyi udvarban magas fokra emelkedett udvari cselszövésék, a trónutódságo törvényellenesen leányagra szállították e. Magyarországot, majd nemmet császár vazall-államává tették. S mit ért aztán e nemzetne, hogy a házias élet daczára a férfi jogok gyakorlatától önmagát megtartóztatott Imre királyfi az atyjának a szentek közzé emelése alkalmával. szüntén s z e n t t é a v a t t a a p á p a. E kitüntetés nem gyógyította meg a vég es trónzavarok által ütött sebeket. Ezekre ismét csak az Árpád-házi törvényes fiagi trónutódság törvényes joggyakorlatba lépése lehetett csak a gyógyító balszam!

A magyar királyi trónon egyetienegy király ült e néven: Imre király. Ennek névéhez is füződik kegyeletes emlékezés: — e király hősies elhatározása iránti méltánylat azért, hogy ő lazadó öcscsének, az ő hadi erejéhez képest tulnyomó táborába, a királyi jelvényekbe öltözve, fegyvertelenül, csupán egy páczával kezében, bemert menni és onnan — párthivei szemökláttara kivezette pártütő testvérét s Kene-varába fogságra vetve, megátolta abban, hogy honfi honfivért ontson, a mely vérontás Magyarországnak termelt volna mérges virágokat.

Hat ha ezt az igazán királyi ténny ismét a Magyar nemzetnek a királyi méltóság és rendeltetés iránt tisztelő, történeti kegyeletével s ebből származtatva az Imre-név iránti rokonszenveségével hozzuk összekötöttetésbe, — úgy hisszük — nem erőltetjük a dolgot, mert csak történeti ténynyel indokolunk.

* * *

Azt mondjuk tehát, hogy a magyar előszeretettel viseltetik az Imre név iránt, még napjainkban is. Mutatja ezt Debreczenben — e kizárólag magyar városban — az Imre-nevet vi-e ő, kisebb es nagyobb emberek nagy száma, akikből egész hosszú névsort iktathatnánk ide. Akik közül azonban elégnek tartjuk a mostani Imre-névnap alkalmából, egyedül a Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester nevet felhozunk. Hiszen ő e »szabad királyi« város polgárainak legelsője. — Szerencsés ember, mind egyeniségénél, — mind hivatali állásánál fogva. Beteljesedett rajta: »Donec eris felix, multos numerabis amico.« Ne teljesedjék soha rajta: »Tempora si fuerint nubila, — solus eris!«

Az ő nevestélye szombaton — nov. 4. — volt. Egész napon végezte hivatalos teendői. Este pedig, egyéni hajlamának adott kifejezést: szíves ellátásra gyűjtötte társaságába — az »Arany Bikaszalid« disztermébe, a város minden társadalmi osztályának és kultur intézeteinek — polgári, egyházi, iskolai, tisztviselői, katonai, szinészi stb. stb. testületeinek képviselőit — körültekintőleg, hogy akik őt szeretetreméltó egyéniségében és font s hivatali állásában tisztelve szeretik — mindnyájan képviselve legyenek. És képviselve voltak!

A Bika nagyszerű terme ajtajában fogadta 8 órakor, pontosan érkező vendégeit, a legkisebb iránt is nyájas szeretettel, lekő-elező szavakkal és kézfogással.

Azután az oval alakban pompásan terített, élővirágokkal diszített asztalhoz szólította őket, akik fesztelenül elhelyezkedve a száz

személyre rendelt dus lakoma asztal minden ülésel el is foglalták, betöltöttek.

Talán moodanunk sem kell, hogy ez csakugyan lakoma volt; méltó ahoz a ki adta s méltó az alkalomhoz a miért adta s minden jelenlevőt, a szó szoros értelmében, kielégített.

Az áttetsző halványzöld ruganyos papírra nyomott diszes etlap különben, a mely szerint az ellátás történt, legjobb bizonyosága a dus terítékek:

Menu:

1899. november 4-én szombaton.

Halak.

Bélszín sült, mártással.

Pulyka és malacz sült befőttel és vörös káposztával.

Tészták:

Pudding és crémés pitte.

Fagylalt, ostyával.

Gesztenye, Jardinetto.

Fekete kávé, Tea.

Borok:

Kerti bor.

Rizling-

Ménesi vörös

Szamorodni.

Szavanyu vizek.

Legelsőbbben az ünnepelt szólott — szívelyes melegséggel üdvözölve vendégeit.

Azután az ev. ref. püspök ösz K i s s Áron az egyház, Komlóssy Arthur városi főjegyző a tanács nevében üdvözölte Simonffy Imrénben a főgondnokot, illetve a p o l g a r m e s t e r t.

A hivatalos színezetű üdvözlések után megindult — a mint szokott — a felköszöntők áradata: N e m e s Kalmán, M a t e r n y i Lajos, B a l o g h Ferencz ajkairól. Kellemes hatást tett M e l z e r 39. gy. ezredesi magyar nyelven mondott tiszta, ki a polgárság és katonaság közti jó egyetértést hangoztatta. S z á r t e r y Dezső honv. ezredese, D o b i e c z k y Sándoré, B e r n á t h Elemér táblaelnöke, Jóna polgáre Ozory jogkari dékané, stb. Persze aztán a köszöntés az ünnepelten kívül — a vérpezsdülés játéka szerint — mások éltetésére is atcsapongott, ami talán ilyen meghatározott tárgyú alkalommal felesleges is lehet, ahol mindenki, mint osztályának képviselője az ünnepelt iránti tisztelet kifejezésével elég tárgyat találhatna, hogy szózlási hajlamát kielégíthesse.

Mi, a sajtó képviselői, a figyelésben és az éltetések vizsgálásában eléggé betöltöttek tartottuk feladatunkat.

A zenét, a „Tihanyi echo“-val kezdve R á c z Károly 10 tagból álló zenekarával szolgáltatta — tisztán magyar dallamokból.

Féltizenkettőkor a vendégsereg oszladozott. Ekkor aztán a szívelyes házi gazda, a kinek néhány év óta, a családjában beállott gyász miatt csak szomorú napjai voltak — még tovább mulatni óhajtó vendégei kedvét töltendő, ezeket s a zenekárt is az emelvényről le: magához közelebb vonta s egész fesztelenséggel folyt a vigalom az éjfelutáni órákba átmenve.

Mi akik már ebben részt nem vettünk, e magyaros izü jelenet kezdetével azzal a forró kívánsággal távoztunk:

„Ad multos annos!“

Magyarul: Számos évig éljen még Simonffy Imre! s mint polgármester, egyházi főgondnok magas hivatalos állásában közígaz érdeméért, mint emberbarát egyéni kedvességéért méltán kinyerendő tisztelet és szeretetben találja és élvezhesse azt a zavartalan boldogságot, a melyet is'en választottjának is ritkán; de annál inkább jólesőleg szokott adni!

—a—r.

H I R E K.

* **Hadkötelesek összeírása.** A városi tanács katonai- és illetőségi ügyosztálya felhívja mindazon debreczeni illetőségű állítás- és népfelkelő-köteles ifjakat, kik az 1877., 1878., 1879., 1880. és 1881. évben, — valamint azon másközségbeli illetőségű állítás- köteleseket, kik az 1877., 1878. és 1879. évben születtek, hogy összeírásuk végett a katonai és illetőségi ügyosztálynál (Városháza, kereszt-épület I. emelet, illetőségi bizonyítvány, keresztlevél, munka vagy cseledtkönyv magukkal hozandó) naponta d. e. 9 óratól 12 óráig, d. u. 3 óratól 6 óráig legkésőbb f. évi november hó végéig annyiával is inkább jelentkezzenek, mert a ki ezen jelentkezést a nélkül, hogy legyőzhetlen akadályok hátráltatták volna — elmulasztja, kihágást követ el es 5 forinttól 100 forintig vagy ennek megfelelő szabadságvesztéssel büntetett.

* **Törvényhatóságok nyomtatványai.** Hogy mennyi papírost fogyasztanak el Magyarország összes hivatalai, azt eddig még nem állította össze a statisztikus, mert ha ilyen kimutatásunk volna, elrémítő adatok tanuskodnának a papiros korszak dühöngéséről. Ugy látszik ezt a kimutatást akarják most a belügyminiszteriumban összeállítani, avagy talán a miniszter ellenőrizni akarja a hatóságok nyomtatvány szükségletét, mert körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz, így Debreczen város és Hajdúvármegye törvényhatóságaihoz is, melyben meghagyja, hogy november hó 10-ig állítsak össze az egy évi szükséglet mennyiségét, költségét, ezenkívül a különböző papírnemekből két-két példányt mellékeljenek s határozzák meg mindennemű nyomtatvány rizsmájának súlyát.

* **Gázrobbanás a színházban.** E cím alatt emlékeztünk meg arról a könnyen végzetessé válható gázrobbanásról, mely a színházi igazgatói irodában szombaton délelőtt történt. A robbanásnál összeesett K a t o n a Gábor — s nem Fekete, mint szombati számunkban tévedésből írjuk — már jobban van s pár nap alatt egészen fel fog gyógyulni.

* **Meghívás.** A debreczeni ev. ref. egyház gazd. bizottsága 1899. nov. hó 7-én d. u. 4 órakor az egyház tanácstermében ülést tart.

* **Rablóbanda az alföldön.** A magyar Alföld leggazdagabb vidékein, Békés megye és Biharmegye különböző részeiben egy idő óta szervezett, ügyes rablóbanda garázdálkodik. Majd minden hétről jelt at magáról és a legszorosabb nyomozás mellett sem bírjak kézrekeríteni. Tegnap éjjel Vészton négy helyen törték be s mindenütt sikerrel működtek. Három kereskedést t e l j e s e n kifosztottak, behatoltak a gyógyszerterembe is, a hol a pénzes szekrényt telfeszítették s mintegy háromszázforintnyi pénzeszközletet vittek el. Egy nehéz íróasztalt mindenestül magukkal cipelték. Ezt a butordarabot a mezőn találták meg feltörve. Oly zajtalanul dolgoztak, hogy a gyógyszerész családja, a molynek fagjai közvetlen a gyógyszerterem mellett levő szobában aludtak, a legcsekélyebb neszt sem hallotta. A lakosság mód felett nyugtalan s a csendőrség kettőzött eberséggel folytatja a nyomozásokat.

* **Megbabonázott asszony.** Nem csekély ribilliót okozott tegnap egy körülbelül 90 éves öreg asszony, ki minden járókelőt megfogott és éktelen siránkozással panaszkolta, hogy 6 belé rossz szellemek bujtak, kik nem hagyják bekeben s folyton futásra ösztönzik. Végre sikerült a szerencsétlen öreg asszonyt a n n y i r a l e c s e n d e s i t e n i, hogy be lehetett a rendőrséghez szállítani, a hol azután kisült, hogy az öreg asszony már hazamosabb idő óta csendes elmebeteg s valószínűleg ez utóbbi időben tört ki rajta az üldözési mánia. A megtévelyodott asszonynak elszállítására iránt meglelték a szükséges intézkedéseket.

* **A „Zion“ egylet ünnepe.** A Zion egylet tegnapi elnök választása, melynél ifj. S c h w a r c z Vilmos került ki győztesen az urnából, igen szép és megható ünnepélylé fejlődött. A választás d. u. 3 órakor ment végbe dr. Fejer Ferencz választási elnök vezetése alatt, az egyleti tagok nagy érdeklődése mellett. A választás eredménye nem hozott meglepetést, mert csaknem egyhangulag választott meg, aki eddig is, mint pénztáros és az előjáróság legagilisabb tagja elévülhetlen érdemeket szerzett a Zion egylet felvirágoztatásá körül. — Az új elnököt küldöttség hozta a közgyűlési terembe, ahol a nagy számmal egybegyűlt tagok viharos eljénzéssel fogadták, a ki megható szavakkal köszöntö meg a közgyűlés bizalmát, hogy — egész erejét es tehetségét az egylet javának előmozdítására fogja fordítani. — A választás szerencses eredményének megünneplésére este a „Frohner“ vendéglőben az új elnök tiszteletére bankett volt, a mely igen kedélyesen és rendkívül vidám hangulatban folyt le, Különösen a szép es sikerült felköszöntők vilányozták fel a csaknem teljes számban jelen volt tagok hangulatát. Dr Popper Alajos díszelnök nyitotta meg a felköszöntők sorozatát az ő végtelen kedves modoru es ékeszóló svadiójával. Utánna következtek a főrabbi, ifj. Sshwarcz Vilmos, Stern József, Weisz Sándor Hochfelder Jakab Márkus Miksa Dr. Rózsa Mór Dr. Fejer Ferencz Lichtblau Albert stb. sikerült pohár köszöntői Burger O. József hitközségi jegyző és Zion választmányi tag szellemes és ötletes pohár köszöntője óriási hatást es derűtséget keltett. Megható mozzanata volt a lakomának Tolotzke N főkantor es ekekara által művészi tőkéllyel előadott „Hymnus“, melyet a vendégek állva halgaltak meg. A kedélyes lakoma éjfelig tartott, a mikor a tagok egy kellemesen töltött este emlékével távoztak.

* **Kártya.** Már nemcsak a kávéházakban, a korcsmákban is folyik a tiltott hazard játék. Tegnap a rendőrség K o l m á n Ignác korcsmájában csípett meg egy elég nagy tétékben játszó, huszonegyező kompániát. A másik eset a vasuti indóház III. oszt. éttermében történt, hol egy jól ismert sebreczeni kártyás ült össze egy kis csendes ferblire három jámbor vidékivel. A kártyásoknak sikerült ellánni a nagy tömegben.

* **Nagyszabásu csaló.** A szomszéd községekben a napokban nagyszabásu csalást követelt el egy fiatal ember. Megjelent a községekben és zsebkendő s törököz mintakkal házalt, a zsebkendőket 3 krajczárjával, a törülközőket pedig 6 krajczárjával. Természetes, hogy a szokailan olcsóságával sok bevőre tett szert, a kik a czikkeket megrendelve, az á r a k a t e l ő r e lefizették. Körülbeül 10.000 darabot adott el így portékáiból, melyekért a pénzeket mind felvett, azután eltűnt. A megrendelők máig is várják az olcsó fehérműveket, de azok nem jöttek meg. Több helyről feljelentés érkezett a dollogban s az ügynök körözését a hatóság elrendelte. A csaló azzal csapta be evőit, hogy kissébb mennyiségben is adott el hasonlító olcsó árban vásznat, s így természetesen azt hiték, hogy a többi fehérmű is olyan hihetlen olcsó áru lesz.

* **Óriási tűzvész** volt tegnapelőtt Somoogy-Szent-Miklóson. Délután egy órakor ütött ki a tűz s a nagy szrl hihetetlen gyorsasággal terjesztette azt. A szomszédos Nagy Kanizsáról csakhamar megjelentek ugyan a tűzoltók, de a dühöngő szélvészben minden mentési kísérlet hiába valónak bizonyult s a fekezhetetlen elem egész éjjel hamvasztotta a községet. Több mint 30 lakóház, gazdasági es meléképületekkel, nagymennyiségű takarmánykészlet, sét számos háziállat is a tűz martaléka lett.

* **A hajléktalanok menhelyének forgalma.** A hajléktalanok menhelye egyesület által a fővárosban fentartott négy menhelyen a folyó évi október hónap folyamán szállást nyert 23384 férfi, 1947 nő és 140 gyermek, összesen 25471 személy. Üres ágy volt a férfi osztályban 7058, a nő osztályban 1742, összesen 8800 darab.

A jövőszázad cselédkönyvei.

Társadalmunknak azon osztálya, amely újabb a tüntető kör-sétákkal igyekszik propagandát csinálni az egyedül üdvözítő három 8-as élet elvének — buzgó előharczosokta, precíz kifejezve elvtársainkra talált a könyvek legkörében is. A lakoztatók ezen legilatosabb részének némtői ugyanis a igen szívesen szövik boldog abrandkepeiket arról az időről, mikor ők is berendezhetik életüket a három 8-as szerint, amely alatt természetesen lehetőleg 8 órai alvást, aránylag 8 órai pihenést és feltétlenül 8 óra szórakozást értenek.

Ezra az időre remélik azután még azt hogy amugy is megterhelt válaikról ledobhadják a cselédkönyvek atkok nyugét is, mert bizony nem mindig sikerül abból egy-egy lapot „hat kérem véletlenül” a vasalóval kiegészíteni, vagy „mindent felkutató és a romboló gyermekek által kitépni. És bizony egyik önértécs. cselédügyosztály által nyilvántartott nő sem tűr multján olyan szegény foltot, amelyet ideges házrasszonyi kezek vetnek könyve egyik-másik lapjára.

A könyvből megindult a jelző: Le a cselédkönyvek! És végigzug a harsánykiáltás Közép-európa valamennyi borju-félet készítő tlepen és visszhangra talál még az olyan kebeleken is, amelyek különben a kényelmes anyák helyet teljesítik illendő havi bér mellett, legszentebb nő kötelességei.

Sőt öhajukat megtoadják egy lépéssel és mikélt az évtizedeken át elnyomott cselédkönyvek megalázó jármában görnyedő népek felszabadulva a nyugtől szabad lélekzettel kiálják: Könyvet a gazdának.

Minden cseléd tartó gazdának legyen egy ugynevezett „urasági cselédkönyve”. Cseléd, ha kilép a szolgálatból beírja, hogy minő véleménynyel viseltetik guzdaja és a körülmények iránt. És akkor a guzdasszonyok fognak nemely könyvlapok kivásalása, tintával végig öntse, vagy kiszakítása terére lépni, hacsak nem fogják akarni, hogy a jövő század szobacziója, szakácsnői lenező gunymosolylyal hagyják oda a lakást, mikor arról lenne szó, hogy oda szegődjenek.

Távolba látó szemekkel és ismerve a cselédi erkölcsöket, mar is vagyunk azon kellemetlen helyzetben, hogy egyes kiegészít, ki tépelt uraság cselédkönyv lapot megmenthetünk a nyilvánosság számára!

A folytonos krumpli és savanyu tüdőkoszt miatt a könnyen beálható gyomorbetegség elkerüléseért a mai napon kilépek e helyről, ahol különben is inkább a munkára, mint a jó bánásmódra fektetnek súlyt.

N. Francziska,
szoba-kisasszony.

Az ur sokkal kedvesebb, mint az asszony, aki egyáltalában kellemetlen személy,

H. Anna,
szakácsnő,

Ha valakit igazán meggyűlölök, azt dr. Körössi ügyvéd házához fogom csupa bosszúból ajánlani, ahol a legneveletlenebb rajkók vannak.

L. Mária,
gyermekkertész.

Asszony megszámlálja a kávészemeket, a kenyeret bezárja, a cukorról már nem is szól. Egy font húsból lakjon jól az ur, az asszony, 5 gyerek, akik nem esznek, hanem zabálnak és három cseléd, akik elvégre megis csak emberek, Nem vagyok boszorkány, tehát ki állok.

A. Juli,
szakácsnő.

Az ur, az igen toladó, a nagysága pedig örökké simpfel. Az ur egy ven djon Juan, az asszony pedig kiállhatatlan, mert csunya karaktere van, a gyerekek pedig! Az alma nem messze esik a fájától!

A. Anna,
dada.

Miután én egy mivel leány vagyok és a nacsága nekem azt mond a, hogy én egy aljas leány vagyok, (mondok! Más háznál talán már jól is lakhatna egyszer az ember.

N. Ilka,
szobaleány,

A kegyelmes asszony azért küld el, mert szeretőt tartok. Hat aztán! Biztosan irigyli! De olyan férfi már még se akad, amelyik ü belé szeressen! Azért mondott föl ippeg karácsony előtt, hogy ne köjön ajándékot annyi. Fősvöny nipsig! De megyek is.

R. Mari
szobaleány.

És így tovább

(pász)

Egyház és iskola.

Gyásztudósítások. Comáromi László, Abauj-Tornamegye nyugalmazott alispánja, az abauji ev. ref. egyházmegye két évtizeden át példás buzgósággal hivataloskodott gondnoka, a kassai ev. ref. egyház egyik oszlopa, a Komáromi Csipkés Györgytől származó Comáromi család utolsó férfi agja, rövid betegség után, 74 éves korában Liptó-Rásztokon, veje, Matuska Péter országgyűlési képviselő kastélyában, október hó 22-én elhunyt. Temetése nagy részvét mellett először Rásztokon, azután Tornony-Németiben, nagy részvét mellett ment végbe. Aldas emlékére.

Achim Adam, a szarvasi evang. egyház lelkésze, kiérdemült esperes, életének 70 ik, lelkipásztorokodásának 40-ik, Szarvason működésének 28-ik évében október hó 24-án elhunyt. Haláláról egyházközsége külön gyászjelentést adott ki. A bekési nagy tót községekben szlav-apostol volt. Nyugodjék békével!

Pukánszky Béla, a pozsonyi ág. hitv. evang. theol. akadémiai ny. r. tanára, október hó 30-án, hosszas betegeskedés után életének 41-ik, tanárkodásának 16-ik évében elhunyt. — Temetése f. hó 1-en ment végbe.

Az orosz népnevelés. Az orosz kormány is kezd gondot fordítani a népnevelésre. Szándéka behozni a kötelező iskolázást. Erre nézve az első kísérletet a szentpétervári kormányzóóságban teszik meg. E tartományban a népiskolák száma 835 s a tanköteleseké 76,000. Még 528 új iskolára van szükség. A két és fél mérföldnél távolabb lakó gyermekek számára éjjeli szállásokról gondoskodnak. Ha a kísérlet beválik, az intézkedést egész európai Oroszországra kiterjesztik.

Nevetséges-e vagy sajnálatos? Érdekes és a mai kor czimkorságot jellemző kérdés tartja izgalomban a szolnoki polgárlányiskola tanítónőit, amelynek eldőlését azonban érdeklődéssel várják a többi, tanítással foglalkozó nők — is. A szolnoki polgári leányiskola tanítónői ugyan is nem tudták egyöntetű megállapodásra jutni arra nézve, hogy növendékeik a gyászdának vagy a nének szállítsák-e őket. A cím kérdés megoldásával foglalkozott már a községségi iskolészek is és kimondta, hogy szállítsák a polgári iskolában nagysádnak a tanítónőket. A néni-párt azonban megfélebbezte az iskolészek határozatát a megyei közigazgatási bizottsághoz, amely a minap kimondotta, hogy mivel a nagysád szó: először rossz képzésű szó: másodsor gyermekek szájába egyáltalán nem való és teljesen szokatlan, harmadszóé bizalmat épen nem ébreszt: negyedszer első sorban a nevelőhatás fejlesztésére hivott polgári iskolai oktatásnak és nevelésnek családias színet teljesen elveszi, a tanítónői, illetőleg a keresztnev után következő néni cím illeti meg hivatalosan a tanítónőt. A közigazgatási bizottság eme alaposan indokolt határozatába azonban a nagysád párt nem nyugodott bele, hanem megfélebbezte a kultuszminiszterhez,

Nyilt-tér.*

Válasz.

Váncsa György ur dolgaiban, a m. t. lap-olvasó közönségnek.

Váncsa Györgynek a „Debreczen” f. hó 4-ki számában „Elliczított Tanszermuzeum” cz. cikke után, jó embereim közül, többen jelkerestek, hogy Váncsa Györgyről látteleket mutassanak.

En megdöbbenve olvastam és hallottam e felfedezéseket, melyek azt bizonyítják, hogy én, — Váncsa György urral sen polemiát nem kezdhetek, sem tőle, lovagias uton, elégtételt nem vehetek

Egyébként egyebekre nézve megtettem az illetékes helyeken a szükséges intézkedéseket.

Debreczen, 1899. nov. 6.

tisztelettel

Csurka István.

A veszedelmes kor.

A nő életében két időszak van, amelyben különösen nagy gondot kell fordítani az egészségre. Az első időszak, mikor a fiatal lányból asszony lesz. A második, az igazi veszedelmes kor, a mikor öregedni kezd és gyöngékedési betegsége gyakran verét és idegeit gyöngíti. Józsa dolog tehát, hogy minden veszedelemnek elejét vegye.

Erre a legjobb eszköz oly szernek alkalmazása, mely az idegeknek és vérnek új erőt ad. A Pink-pilula ilyenkor csudalatos eredményt mutat. Alkalmazni kell tehát a legcsekélyebb rendelkezéssel is. Belot Simon ur creusei (de Breloux, Deux-Sèvres) földbirtokos következő levele jó hatásukat bizonyítja nekünk:

— Harmincznyolcz éves koráig nőm egészsége, jóllehet egy kissé érzékeny, mégis kielégítő volt. Ma negyvenhárom éves és néhány év óta egészsége komolyan meg van támadva. Szédülés, gyakori fülbántalom, hiszterikus esetek csipőfájdalommal kísérv, heves oldalszurás és folytonos főfájás teljesen kimerítette erejét. Mind-ez gondolám, koránakkövetkezménye Aggodalommal voltam eltelve, féltem egy még nagyobb bajtól, a midőn jó csilagunk a Pink-pilulával ismertette meg. Alkalmaztuk és oly eredménynyel, hogy az utasítást pontosan követve, rövid idő mulva nőm teljesen helyreállt és pompas egészségét visszanyerte.

Ezért nem kell halogatni a gyógyítást és megismerve a Pink-piluláknak, mint a vér helyreállítójának valódi értékét, hasonló esetekben es minden oly betegségnél, mely a vér elgyöngüléséből ered, rögtön alkalmazni kell a Pink-pilulát, mely használ minden gyöngésgnél; visszaadja a nő szép arczzinet, gyógyítja a vérszegénységet, sárgaságot, névrálgát és jó hatással van ugy a tulságos szellemi, mint testi megerőltetés ellen. A Pink-pilula kapható Magyarországon a legtöbb gyógyszer-tárban. Egy doboz 1 frt 75 kr. és hat doboz 9 frt. Magyarországi főraktár; **Török József** gyógyszer-tárban, Budapest, Király-utca 12.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Budapesti gabonatözsde.

Nov. 4.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

B u n a	kilós	Ar 100 klg.		kilós	100 kilogramm	
		frttól	frtíg		frttól	frtíg
Bánsági	76	7.80	8.10	80	08.50	08.90
"	77	7.90	08.17	81	08.50	08.90
"	78	08.05	08.25	82	—	—
Tiszavidéki	79	08.10	08.10	—	08.50	08.60
"	76	7.80	8.10	80	08.50	0.895
"	77	7.90	8.30	81	—	—
Pestvidéki	78	08.05	08.40	82	08.50	08.79
"	79	08.10	08.50	—	—	0.75
"	79	7.75	8.15	80	08.45	—
Fehérmegyei	76	7.85	8.25	81	08.45	00.80
"	78	8.00	8.35	82	8.45	—
"	79	08.05	08.45	—	8.45	—
Bácskai	76	7.80	08.15	80	00.	—
"	77	7.85	8.25	81	00.00	00.
"	78	8.00	08.35	82	—	00.
Északma;	79	8.05	08.45	—	—	—
"	75	7.95	8.40	80	—	—
"	79	8.10	8.50	81	—	—

	Min. hekt.-ben	Arkilogram
Rozs elsőrendű	uj 70-72	6.35 6.45
" másodrendű	"	6.20 6.30
Árpa takarmánynak	60-62	5.90 6.10
" égetni való	62-64	5.70 5.90
" serfözdei	64-66	6.60 7.-
Zab	uj 39-41	5.35 5.45
Tengeri bánsági	uj	5.10 5.30
" más nemű	"	0.00 0.-
Repce bánsági	"	11.60 12.10
Köles	"	5.30 5.60

Sertés vásár.

Kőbányai sertéspiacz. Nov. 4. Magyar elsőrendű Öreg nehéz (paronkint 400 kgm felüli) — kr. Közép pkint 300-400 kg. sulyban — kr. 320 kilog sulyban Fialat közép (paronként 251-320 kg. 43-44 kr. Fialat könnyű paronként 250 kg. sulyban 43 1/2-44 krig. Szerbiai: Nehéz pkint 260 kg. sulyban 41 1/2-42 krig.

Sertés létszám: 1899. évi nov. hó 2. napján volt készlet 35857 darab, okt. 3. felhajtott 172 drb, 1899 nov. 3-en elszállított 980 db. 4-ára maradt 35.049 db. A hizott sertésüzlet irányzata lanyha.

CSARNOK.

Miről regél a malom?

Regény.

Sudermanntól.

(22.)

(Folytatás.)

Nem bizonyíték ez a mai nap, hogy az idegenektől félelme nyomta unal elvesztett s megtanulta: hogy vigadjon a vidagokkal? És Trude — milyen boldog, ha mellette lehet! Persze, azon az estén! Ah, mit! Az asszonyok gyöngye nép, ezer szeszélynek vannak alá vetve! És milyen hamar vége lett mindennek. A szó, a melyet János azon az estén mondott, észébe jut; a teli pohárral kocczint a két üres poháron, a melyet a tánczó pár ott hagyott:

— Éljen, éljen! A barátságra az örök barátságra! —

Trude és János keresztül törve a tömegen, a tánczterem küszöbéig jutottak.

Könnyed hullámokban ömlik a zene feléjük: mint az emberi mell forró lehelle szál ki a levegő a tereméből. A terem mélyében keringenek a párok, melyek röppenő árnyéka játszik a falon és ablakon.

János, mintha álmában járna. Alig mer Trudera pillantani, még mindig rabul tartja őt a titkos félelem, s mellét régi érzése szorítja össze.

— Te oly csendes vagy ma, Jani! — mondja a nő, arczát tánczosa karjához értelve.

János hallgat.

— Nem tetszik rajtam neked valami.

— Semmi, semmi!

— Gyere hát tánczoljunk!

Abban a pillanatban, a mikor átöleli

János Trude derekát, az összerenzen s aztán belesüllyed tánczosa karjaiba. És most repülnek. Szemei előtt lebegnek fehér ruhájának szallagjai. A selyem ruha remeg keblei felett.

— Trude félre hajtja fejét s fel néz Jánosra:

— Tudod, hogy érzem magamat?

— Nos?

— Mintha a felhők között repülénék.

S akkor, a mint végére érnek a táncznak hirtelen sugja:

— Siessünk ki Jani, hogy mással ne kelljen tánczolnom!

A mikor kimennek, János utat nyit a tömeg közt, a nő mindket kezével átfogja annak karját. Büszkén és boldogan, kipirult arczczal, villogó szemekkel megy ki a szabadba. Nevet, cseveg, tréfál és János vele együtt. Félelme a táncz alatt teljesen megszűnt. Ereiv vad öröm fut át. Ma övé egészen az az aszszony — minden gondolatával, minden érzésével, övé egyedül, ig-n, azt mondja neki karjának remegő nyomása, melyet tilkon adva érezte; ezt olvassa ki tekintetének mélyseges fényéből, mely lopva éri arczát.

Rövid idő múlva kissé kelletlenül így szól:

— Te, meg kellene nézünk, mit csinál Márton!

— Az, az, igazad van!

De csak a jó szándéknál maradnak. Valahányszor elmennek a kis sátor mellett, mindig akad valami csodálatraméltó dolog a másik oldalon, a mi alkalmat ad nekik, hogy elfeledjék mit határoztak.

Egyszerre Márton jön feléjük, körötte a falubeiek özönlenek, jó kedve van, ezeket magával viszi mulatni.

— Hollá gyerekek! — kiáltja — Átteszem hadi szállásomat a korona korcsmáros sötétsébe, ha inni akartok jertek velünk.

— Trude és János egyetértő pillantást váltanak, egykedvűen köszönik meg a hívást.

— Isten veletek! — Gyerekek jól mulassatok! S azzal elmegy Márton.

— Ilyen jókedvűnek még sohasem láttam — mondja az asszony.

— Megbocsátható neki, — mondja János lágy hangon, szeretettel nevezve batyja után. Szeretné előlni magában azt a furdalást a melyet Márton látása keltett benne.

Este lett. Az ünnepi díszek bibor színt öltenek. Az erdőre és mezőkre az esti pír veti rózsás fényét.

Csendes helyen áll Trude, ittas szemekkel nézi a lealdozó nap fényevessző korongját.

— Csak soha le ne szállóal többé, — kiáltja, — karjait a nap felé emelve.

— Parancsold meg neki! mondja János.

— Nap, parancsolom maradj itt a mi egünkön.

És aztán, a mikor mind mélyebbre sülyed le az a rézvörös tányér az erdő mögött, összeborzad:

— Tudod, mi jutott most az eszembe?

Hogy soh' sem látjuk többé felkelni azt! — ijedt arczczal mutat a napra. Egy pillanat múlva felkaczag:

— Tudom, badar dolgot beszélek össze, gyere tánczolni!

Visszatérnek a terembe. Új tánczot kezdtek el éppen. Lázasan a tánczkedvtől, ittasan egymás tekintetétől szállnak tova s eltűnnek a zenészek emelvénye megett sarokban, a hová elrejtőznek a többi tánczos elől, akik mind akarnának tánczolni a szép molnárnéval.

Trude haja szerte bomlott s szabadon lebeg a léghen, szemeiben izzó tűz ég, mint a kit a tulságos holdogság tart fogva; egész lelke a pillanat kējárjában uszik.

— Csak ne égne ugy a lábam, mintha a pokol tűzében sülné — mondja egyszer a mikor helyükre értek.

— Pihend ki magad!

Trude csak nevet, e perczben jön Maas Franczi, hogy mint lövész király, kérjen egy fordulót. Trude — karjai közé veti magát és repül.

János égő homlokára szorítja két kezét

és néz a tánczólok után, de szeme előtt a fény, az embertömeg chaoszsz folyik össze; — minden forog körülötte — megtántorodik — meg kell fogó znia egy karóban, hogy össze ne essék, és mikor Maas Franczi Trudeval visszajött, megkéri őt, hogy vegye védelme alá egy felőrra, mig kimegy mert ki kell a szabad levegőre mennie.

A mel-g, földt helyiségből, melyben két nagy függőcsilláron egy tuczat fagygyugyertya elviselketlen gőzt terjeszt — kilép a tiszta hős éjszakába. De ez is tele van zajjal muzsikával.

A czéllövőknel csattognak a puskák, a koczkajátékos rekedt hangja csalogatja a vendégeket, a körhintától a sipláda éles hangja futja be a homályt.

(Folyt. köv.)

Ad 5/1899 okt. 26.

Hirdetmény.

A csapó-utca végén a hadházi utól nyugotra, az Apafi utcától északra fekvő és északra egészen a lovas kasszárnyáig, nyugotra a Trnka-féle gőzmalomig terjedő majorsági föld — mely a Vecsey-Bruckner-féle kegyes alapítványhoz tartozik — a városi szabályrendeletnek megfelelő és a szabályozási vonalhos alkalmazkodva alakított telkek, házhelyekké osztatott fel és a felosztáshoz a hatósági beleegyezés megadatott; minél fogva ezek a házhelyek eladókká tétetnek.

Az 1057/1898 P. határozat szerint a telkekért eső vételárnak fele részét kell befizetni s a vételár másik fele a megvett telekre első helyü bekebelezés és 6 %-töli kamatozás mellett a vevőnél kint hagyatik, ki azt évenként tíz százalékkal is törlesztheti; ha pedig a vevő az egész vételárat szabályszerű fedezetet nyújtó egyéb ingatlanra való bekebelezéssel is biztosítja, az nála a kölcsönzési szabályok szerint kint hagyatik.

A vevőfelek bővebb tájékozást az ev. ref. egyház irodájában az iktatótól nyerhetnek,

A Vecsey-Bruckner-féle majorsági földből alakult házhelyek eladásával megbízott küldöttség 1899 évi október 26-n tartott üléséből.

Szinay Gyula, elnök. **Somogyi Pál,** jegyző.

Divatos
női ruha szövetek,
selymek,
női ruha flanellek,
cosmanosi mosó vелеzek,
Himalaya téli kendők,
olesó szabott árákon kaphatók
Szabó Lajos Fiai czégnél
Debreczen.

8467
1899 tkv. szám.**Árverési hirdetményi kivonat.**

A debreczeni kir. tvszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Török Bálint végrehajtatónak Végh Eszter végrehajtást szenvedő elleni 45 frt 80 kr. tökékövetelés jár. iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. tszék (a derecskei kir. jbiróság) területén levő B.-Sárándon fekvő b.-sárándi 93. sz. bjkvben S 3296 és 95/b. hrsz. alatt foglalt ingatlanokra az 1881 évi 60 t. cz. 156 §. alapján egészben az árverest 405 frt. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1899 évi november hó 16 napján délelőtt 9 órakor** B.-Sáránd község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árán alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át vagyis 40 frt 50 krt készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jezett árfolyammal számított és az 1881 november 1-en 3333. sz. v. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. évi 60. t. cz. 170 §-a értelmében a bencapénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a debreczeni kir. tvszék, mint telekkönyvi hatóságnál
1899. évi augusztus hó 31-én.

Harsányi Gusztáv
kir. tvszéki bíró.

Az Alsó Szabolcsi Tiszai ármentesítő Társulat igazgatósága.

ad 499—530 kgy. III/12 sz. 1899.

Pályázati hirdetmény.

Az „Alsó Szabolcsi Tiszai ármentesítő Társulatnál“ megüresedettnek nyilvánított **ellenőri állásra** az 1899 évi október hó 23-ik napján tartott választmányi és közgyűlés III/12 pontja alatti rendelkezéshez képest nyilvános pályázat hirdettetik.

Az állás 1000 frt évi fizetés, 300 frt lakpénz, utazásoknál 4 frt napidij s 1 frt 40 kr. mértföldpénz javadalmazással, s a mennyiben valamely jelentkező véglegesen alkalmaztatnák a szabályok szerinti nyugdíj jogosultsággal van egybekötve; — kötelezettségei s munkaköre a társulati alap és ügyviteli szabályokban van előírva.

A pályázati kérvények — melyhez az alapszabályok szerint tiszti biztosítékul leteendő 1000 frt, vagy készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban okvetlenül meléklendő, s melyben a folyamodók kora, elméleti képesítésük, különösen a könyvvitel és számadásokbani jártasságuk és eddigi foglalkozásuk igazolandó, **folyó évi december hó 2-ig**, nagyméltóságú gróf Dessewffy Aurel társ. elnök urhoz intézve, Debreczenben **a társulat igazgatójánál nyújtandók**, esetleg postai uton küldendők be.

A választmány által megválasztott egyén állását Debreczenben — a választás után azonnal, legkésőbb azonban December hó 20-ig okvetlenül köteles elfoglalni.

Debreczen, 1899, November 3-án.

Dienes Barna
társulati igazgató.

Szőnyegek,
Linoleum, viasszos vásznak,
Butorszövetek,
Gyapju és csipke függönyök,
Ágy és asztalterítők,
Flanel takarók,
nagy választékban kaphatók
Szabó Lajos Fiai cégénél
Debreczen.

Üzleti könyvek,

csinos kiállításban, erős kötésben, igen jutányosan kaphatók

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDAJÁBAN

DEBRECZEN, főpiacz, a főpostával szemben.

Alkalmi bevásárlás!

Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy a

Besenczky Kálmán-féle

nőidivat, vászon és rövid-áru üzletet

megvettem és a mai naptól a **gyári árnál is olcsóbban árusítom el.**

Tisztelettel

Kiss Lajos.

Alkalmi bevásárlás!

MIHALOVITS-féle

HARMAT-CRÉME.

Arcszépítő kenőcs.

- A HARMAT-CRÉME a legjobb arcszépítő és kézbőrápoló kenőcs, mely üdév, puhává, f-herré teszi az arcz bőrt.
- A HARMAT-CRÉME sem ólmot, sem higanyt nem tartalmaz s teljesen ártalmatlan hatású.
- A HARMAT-CRÉME nappal is használható, miután nem zsiros s a poudert kitűnően állja.
- A HARMAT-CRÉME nem teszi fényessé az arczot s fehériti a bőrt.
- A HARMAT-CRÉME kiváló jó mindenemű bőrbajoknál; pattanások s mitesszerek (bőratkák) elmulasztására, napégette s szelkifujta arcznál s kéznél.
- A HARMAT-CRÉME teljesen zsirtalan, habszerű, jóillatu arczkenőcs, egy tégelynek ára egy korona.
- A HARMAT SZAPPAN, mely a Crème hatását fokozza, darabonként 35. kr.

Főraktár a készítő Mihalovits I. gyógyszerésznél

DEBRECZENBEN.